

-
Putování
labyrintem světa
-

- *Putování* -
LABYRINTEM SVĚTA

Michal Vaněček

Volně inspirováno díly
Jana Amose Komenského

Labyrint světa a ráj srdce
z roku 1623

a

Regulae vitae
z roku 1645

Věnování

Michal Vaněček / Putování labyrintem světa

Copyright © Michal Vaněček 2021

Illustrations Copyright © Lenka Kurovská 2021

ISBN 978-80-7345-683-2

Obsah

Jak všechno začalo	9
Život u nás doma.....	13
Setkání se Všudybylkou.....	15
U nás mačkáme tlačítka.....	20
Poutník potkává Mámilku a dostává zvláštní brýle.....	22
První pozorování světa	26
Jak osud rozděluje povolání	30
Prohlížíme si lidský svět	33
<i>Nedorozumění.....</i>	34
<i>Překážky.....</i>	35
<i>O přetvářce .....</i>	36
<i>Vrtkavost .....</i>	37
<i>O stavění a bourání .....</i>	38
<i>Pýcha.....</i>	39
<i>Smrt.....</i>	39
Poprvé u Všudybylky.....	43
U řemeslníků.....	45
<i>Ráno v chalupě.....</i>	45
<i>U kameníků .....</i>	46
<i>Práce formanů .....</i>	49
<i>Námořníci.....</i>	49

Učené návštěvy u učenců	53
<i>Doma u Všudybylky</i>	55
<i>Jdeme za učenci</i>	56
<i>V knihovně</i>	58
<i>Někteří si na učence jen hrají</i>	59
<i>Co se děje při sepisování knih</i>	60
<i>Spory a hádky</i>	62
Dlouhá návštěva u filozofů a jiných vědců	64
<i>Príchod do chrámu filozofů</i>	64
<i>Gramatici, řečníci a básníci</i>	65
<i>Dialektici</i>	67
<i>Fyzici</i>	68
<i>Aritmetici</i>	69
<i>Geometři</i>	71
<i>Geodeti</i>	71
<i>Hudebníci</i>	72
<i>Astronomové</i>	73
<i>Astrologové</i>	74
<i>Historici</i>	75
<i>Jak je to s historií u nás doma?</i>	76
<i>Politici</i>	77
Opět u Všudybylky.....	78
<i>Chemici a jiní alchymisté</i>	80
Potkáváme léčitele a lékaře.....	83
Návštěva u právníků.....	85
Na promoci doktorů a mistrů	87
Všechna prapodivná náboženství	89
Zase u Všudybylky	93
Kdo vládne na tomto světě?	95
V armádě u vojáků.....	98
Poutník potkává novináře.....	101
Na hradě Štěstí.....	103
Život boháčů, požitkářů a slavných lidí.....	106
Jak je to s nesmrtností.....	108
Rozhovor s mistrem Janem.....	110
Loučení se Všudybylkou.....	115
Poutník se vrací domů.....	119

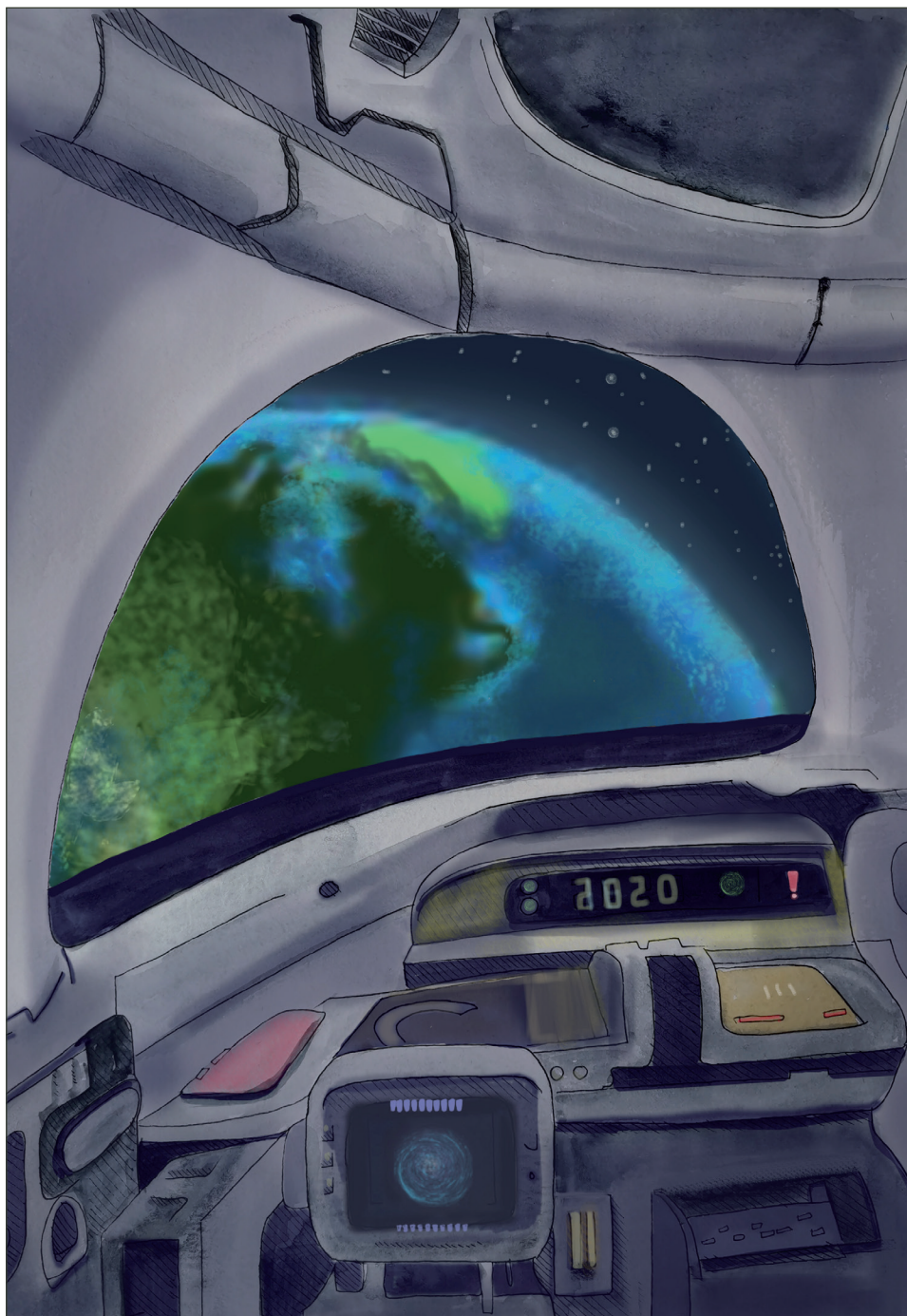

Jak všechno začalo

Otevřel jsem oči. Probudil mne hukot motorů. Ale současně pípál i palubní budík. Vzbudil jsem se v lehátku, ve kterém jsem spal kdoví kolik let. Letěl jsem ze své domovské planety, kde jsem se narodil. Ta planeta se jmenuje Xao. Ale co na tom záleží? Naši planetu postihly velké problémy. Nesváry, války a všechny ty nepříjemnosti, které civilizace přináší. Zničili jsme si přírodu. Ale dosáhli jsme velkého pokroku, takže jsme ji přestali potřebovat. Všechno se vyrábí uměle. Jíme několikrát denně nějaké tablety místo jídla. Prý je to zdravé. Všechno za nás rozhodují počítače, a tak máme čas věnovat se..., čemu se to vlastně věnujeme? Kontrolujeme ty počítače a hledáme různé informace. No a samozřejmě se bavíme, hrajeme si. Ale to všechno nezabránilo různým pŕtkám a problémům. Tak mne Velká rada vyslala porozhlédnout se po jiných planetách, zjistit, jak se problémy řeší tam a poučit se z nich.

Promnul jsem si oči a podíval se do počítače. Kam že to vlastně letím? Za tu dobu spánku jsem skoro všechno, co mám udělat, zapomněl. Na takových dlouhých letech se kosmonauti uvádějí do umělého spánku, protože by se jinak ukousali nudou.

Planeta Země? Ano, poslali mne na planetu, která se prý jmenuje Země. Podíval jsem se ven kulatým okénkem. Daleko přede mnou zářila modrá planeta. Vypadala skoro jako ta naše. A jaký že má být rok? Hm, 2020 jejich letopočtu. U nás se píše rok 6050. Snad jsem to všechno nastavil správně. Ještě abych tak doletěl někam jinam! V umělém spánku mne počítač naučil řeči té daleké

V kabině se začala zvyšovat teplota. To znamená, že začal sestup do atmosféry.

civilizace. Ze zachycených rádiových vln ze Země se postupně rozpoznaly jednotlivé jazyky. Na Zemi se totiž mluví mnoha jazyky. To prostě nechápu!

Ach bože, jsem já to ale trdlo, vůbec jsem se nepředstavil. Na naší planetě se moje jméno vyslovuje přibližně jako Xymxwaxvamghbrhel, tedy křestní jméno. Příjmení si netroufám ve vaší řeči vůbec napsat. Ono to není ani jméno, u nás na planetě každý dostane kód. Vlastně všechno má svůj kód, tak ho mají i lidé. Hned při narození každý dostane ten svůj. My se nepředstavujeme, jen přikládáme ruku, myslím, že máme pod kůží nějaký čip. Ale víte co, můžete mi pro jednoduchost říkat po mé lodi. Ta se totiž jmenuje příhodně Poutník. Budu pro vás tedy taky Poutník, to se zapamatuje snadno, ne?

Země se rychle přibližovala. Byl jsem ještě po těch letech pořádně rozespálý, když jsem nastavoval všechny parametry pro přistání. Snad to nepopletu. Najednou jsem se vyděsil. Počítač začal hlásit nějaké nesmyslné chyby. Úplně jako by přestal souhlasit sám se sebou. Nechápal jsem, co se děje. Země se přibližovala. Zahájil jsem oblet. Měl jsem v plánu udělat si o té neznámé planetě představu nejdřív z výšky. Obletěl jsem denní i noční polokouli. Je to divné, pomyslel jsem si, v noci by měla svítit velká města. Přece se tu píše rok 2020! No nic, co s tím nadělám? Zahájím sestup na plánované místo a tam všechno prozkoumám. Planeta je civilizovaná, podle toho, co jsme věděli z odposlechu rádiových vln. I kdybych přistál kousek vedle, vezmu si taxi, které mne doveze na místo určení.

Ještě že umíme s naším Poutníkem, tedy hvězdoletem, doletět i do správného roku!

V kabině se začala zvyšovat teplota. To znamená, že nastal sestup do atmosféry. Pro jistotu jsem se připoutal do svého pilotního křesla a zapnul chlazení. I když kolem kabiny šlehal plameny, vevnitř bylo příjemné chladno.

Výškoměr ukazoval, že jsem kilometr nad povrchem, když se s trhnutím otevřely brzdící padáky a Poutník začal prudce brzdit, až s měkkým žuchnutím dosedl. Tedy na zem na Zemi. Na planetě Zemi. Tak, první část úkolu bych měl asi zdárně za sebou. Přechal jsem ve zdraví let a zvládl jsem přistání. Odeslal jsem zprávu na svou domovskou planetu. Ale ta tam poletí tak dlouho, že nemá smysl čekat na odpověď. Oblékl jsem si oděv, který odpovídal době, do které jsem přistál.

Vzal jsem si do kapsy jen palubní deník, abych si měl kam zapisovat vědecké poznámky. Opatrně jsem otevřel dveře lodi.

Do kabiny zavoněl vzduch s vůněmi, které jsem neznal. Měl jsem o Zemi něco nastudováno, jako třeba že na ní rostou rostliny, které voní. Měli jsem dokonce celou naučnou databázi vůní. Nasál jsem nosem. Nic, musel jsem se zeptat palubního počítače. Prý je to vůně borového lesa. Aha, tak to, u čeho jsem přistál, ty veliké rostliny, to bude borový les. Počítač mi ještě hlásil jakési zmatené věci, něco o tom, že nesouhlasí čas a abych zkontroloval jeho nastavení, ale já byl zcela zaujatý tím lesem.

U nás doma, na planetě Xao, totiž už dávno žádný les nebyl. Vyprávěla mi o něm babička, ale sám jsem jej nezažil. Všude kolem to vonělo a já byl fascinován. Vypnul jsem ta nesmyslná hlášení palubního počítače. Vzal jsem si do batůžku něco k jídlu a pití, zamkl loď a vyrazil na neznámou planetu hledat řešení pro můj vlastní domov.

Život u nás doma

Ted mne tak napadlo, že bych měl říct něco o sobě a mém domově. Ale současně mi dochází, že toho není moc, co bych mohl říct.

Již v mládí mi bylo stanoveno, že budu astronaut. A to astronaut se specializací na cestování v čase. Už ani nevím, jak to bylo rozhodnuto, myslím, že mi jednoho dne přišel dopis, který mi radostně sděloval, že jsem si takové povolání vybral a že jsem rád. Tak jsem byl rád a pilně se věnoval potřebnému výcviku. Víte, naše civilizace je natolik pokročilá, že už opustila zastaralé metody, jako třeba mít ohromné znalosti. Většina věcí u nás probíhá automaticky, vše plánují a rozhodují počítače tak, aby to pro nás bylo co nejlepší. Slýchal jsem, že prý dříve se lidé museli učit mnoho věcí, jako je dějepis, matematika, zeměpis, ale to už je pryč. Tedy, matematiku jsem se učil sám, tajně, protože mne bavila. Ale naprostá většina našich dovedností nyní spočívá v dovednosti komunikovat s počítačem, kontrolovat údaje a poslouchat pokyny. Koneckonců ani není potřeba něco poslouchat, počítač rozhodne, kam pojedete, proč tam pojedete, čím tam pojedete. Vůbec se nestaráte o takové zbytečnosti, jako kudy se někam dostat. To je strašně složité a nebezpečné. Moje babička mi vyprávěla, že pamatuje časy, kdy lidé ještě řídili auta. Popisovala mi, co všechno musel pilot automobilu zvládnout – držet volant, rukama hýbat různými páčkami a pákami, nohama šlapat na pedály. Přitom musel přemýšlet, kudy má jet, a musel dávat pozor, co dělají lidé v jiných autech okolo něj. No hrůza! Neumím si vůbec představit, že někdo mohl dobrovolně podstupovat takhle nebezpečné činnosti, které prý někdy končily úrazem nebo i smrtí.

Podobných zbytečností je naše generace již ušetřena. Ale jak jsem již myslím říkal, měli jsme jiné starosti. Lidé měli spoustu času vymýšlet problémy, protože na práci toho pro ně moc nezbylo. A nevím, proč neumím třeba zjistit, jak se žilo dříve. Tedy, vlastně nevím ani, kdy bylo to dříve. Zním všechno jen z vyprávění babičky, která je ale moc stará, a já mnohdy ani nevěřím tomu, co mi vypravuje. Možná má všechno taky už popletené.

Zkrátka, jednoho dne mne posadili do rakety a dali mi úkol zjistit, jak funguje civilizace na jiné planetě. Všechny údaje měl počítač, já měl jen doletět na místo určení, provést krátký průzkum, všechno zapsat a zase se vrátit domů. Takže teď jsem tady, počítač ví, kde jsem, a já se právě vydávám na průzkum.

Setkání se Všudybylkou

Šel jsem cestou podél lesa. Nemohl jsem se toho nabažit. Tolik krásných květin a stromů. A těch motýlů a ptáků! Šel jsem asi dvacet minut, když jsem v dálce uviděl nějaké město. Ale můj mozek, který se už trochu vzpamatoval z dlouhého spánku, mi říkal, že tady něco nehraje. Takhle přece nevypadají města na Zemi v roce 2020! Měl jsem nejasnou představu o světě továren, sídlišť, dálnic. Ale zdálky jsem nic podobného neviděl. Ale možná je to jen nějaký zábavní park nebo muzeum. Za chvíli se to určitě dozvím. A to jsem ještě netušil, jaké mne bude čekat překvapení.

U cesty seděla dívka. Kolik jí mohlo být? Dospělá žena to nebyla, ale dítě už taky ne. Zatím je to první člověk, kterého jsem na Zemi potkal, tak jak to mám odhadnout? Měla blondaté dlouhé vlasy, bílou blůzku a červenou sukni. Byla bosa. V rukách držela hrníček, v němž byly nějaké červené plody. Něco si pro sebe prozpěvovala. Zaslýchla moje kroky a podívala se směrem, odkud jsem přicházel. Rukou si zastínila oči, protože jsem měl v zádech slunce.

Zastavil jsem u ní.

„Ahoj,“ řekl jsem rozpačitě.

„Dobrý den,“ odpověděla a usmála se na mne.

„Ahoj,“ zopakoval jsem a napadlo mne, že bych se měl představit.

U cesty seděla dívka. V rukách držela hrníček, v němž byly nějaké červené plody.

„Já jsem,“ zarazil jsem se, protože jsem přemýšlel, zda jí mám říct své pravé jméno, ale nechtěl jsem ji poplašit, „já jsem Poutník.“

„To vidím,“ zasmála se dívka, „kdekdo je dneska poutník. Lidé chodí sem a tam. Zkrátka putují.“

„Ale počkej, já se tak jmenuji,“ upřesnil jsem.

„Tak to jsem ještě neslyšela, že by se tak někdo jmenoval,“ zasmála se. „Chceš jahodu?“ Natáhla ke mně ruku s hrníčkem.

Opatrně jsem ochutnal. Páni, to byla dobrota! Cítil jsem, že se dívka na mne zvědavě dívá.

„Poutníku, odkud jdeš? Co to máš na sobě?“

Prohlížela si můj oděv. Oblékl jsem se před vystoupením z hvězdoletu jako běžný turista z roku 2020. Co se jí na mně nezdá? Měl jsem tričko, tenisky a džíny. Běžný oděv, jak mi radil palubní počítač.

Chvilí jsem přemýšlel, co jí mám říct. Asi přece jen vypadám nějak jinak, když jsem z jiné planety. Ale ona přece taky vypadá jako jiné holky u nás. Jenom je jinak oblečená.

Nakonec jsem se rozhodl, že řeknu po pravdě, jak to všechno je.

„Přiletěl jsem zdaleka, víš?“ začal jsem opatrně.

Pohlédla na mne vyjeveně. „Přiletěl? Jak to myslíš?“

Rozhodil jsem rukama. Ta holka je nějaká nechápavá!

„No prostě přiletěl, hvězdoletem, raketou nebo jak tomu tady teď říkáte.“

Zasmála se. „Lidi přece nemůžou létat, děláš si ze mě legraci?“

Tady něco nehraje, vrtalo mi hlavou. Posadil jsem se vedle ní a uobl jahodu z hrníčku, který pořád svírala v rukách.

„Podívej,“ řekl jsem a udělal malou pauzu, „poslali mne sem z jiné planety, je tak daleko, že ji odsud nemůžeš vidět.“

Koukala na mne s otevřenou pusou. V jejích očích jsem zahlédl zvláštní výraz. Nevypadala, že je hloupá, spíš naopak. Asi si ta holka o mě musela myslet, že jsem blázen, že jsem asi spadl z Měsíce. Což by vlastně nebylo tak daleko od pravdy.

„Máme u nás doma velké problémy, a tak mne před mnoha lety poslali sem do roku 2020, abych se poučil, jak funguje váš svět, a mohli jsme tak zabránit velkým katastrofám u nás a...“

Přerušila mne: „Poslali tě do roku 2020? Slyšela jsem dobře?“

Asi jí už přestalo připadat divné, že Poutník odněkud přiletěl, ale zarazil ji rok, který jsem vyslovil.

„Ano,“ přikývl jsem, „do roku 2020 a...“

Zasmála se. „Poutníku, víš, jaký se píše rok?“

Poněkud jsem byl otázkou vyveden z míry. Ta dívka se na mne dívala jako na čistokrevného blázna. Co to blábolil ten palubní počítač o nějakém nesouladu času?

„Jaký je rok?“ vyhrkl jsem.

„Poutníku, máme léta páně 1622!“ řekla s úsměvem a dala mi do pusy jahodu.

Chytil jsem se za hlavu. To jsem to tedy pěkně zmotal. Nebo to zmotal počítač? Když jsem si prohlížel les, říkal něco o zmateném čase, ale já ta hlášení neposlouchal. Ale to je přece úplně jedno. Jsem asi na Zemi, ale ve špatném čase a asi i na špatném místě. Jak tohle napravím?

Žmoulal jsem v puse jahody a přemýšlel. Vadí vlastně, že jsem tu o pár set let dřív? Třeba zjistím, jak fungoval svět dávno předtím.

Dívka mne vytrhla z přemýšlení. „Ty tedy chceš poznat, jak funguje náš svět?“

Mlčky jsem přikývl.

„To bych ti mohla pomoci, tohle království znám jako své boty.“

„Jak se vlastně jmenuješ?“ napadlo mne zeptat se té zvláštní holky.

„Já? Říkají mi Všudybylka.“

„Všudybylka? To je divné jméno,“ řekl jsem po pravdě.

„Náš svět je jako labyrint, víš? Bludiště! Bez průvodce by ses tu ztratil a nezjistil, co zjistit chceš. Já ti mohu ukázat tajná místa, kam by ses beze mne nikdy nedostal.“

Zaradoval jsem se. „Skutečně bych rád zjistil, jaký je běh tohoto světa a jestli je tu něco, čeho bych se mohl přidržet, víš, čemu bych mohl uvěřit a udělat si na to nějaký názor.“

Dívka se zarazila.

„Příteli, pokud chceš v našem světě posuzovat věci podle svého uvážení, tak nevím, jestli s tím bude naše královna spokojena. Ona má radši, když lidé království jen tiše obdivují.“

„A kdo je vaše královna?“ zajímal jsem se.

Rozpřáhla ruce, zaklonila hlavu a zadívala se na oblohu. „Ta, která řídí běh světa, od západu až na východ. Jmenuje se Moudrost.“ Zamyslela se. „Ale mnozí kverulanti jí raději říkají Marnost, jak sám poznáš.“

Začalo mi to nepatrně připomínat můj vlastní svět, v němž jsem ještě před pár lety žil.

Podala mi ruku. „Tak pojd' a radši moc nahlas nemudruj, nebo po cestě utříš nějakou tu ránu či kopanec. A já s tebou.“

Napadlo mne, že bych měl začít psát poznámky do svého palubního deníku. Tak jsem za chůze učinil alespoň první písemný poznatek.

Z POUTNÍKOVA DENÍKU

První zápis

Přistál jsem v jiné době. Jsem asi pitomec...

